

AİLELERE ÖNERİLERİMİZ

✓ Anne babalar, öncelikle davranış problemini kabul etmeli, uzmanlardan ve çocuğun öğretmenlerinden gizlemeye çalışmamalıdır.

✓ Çocukta bazı davranış bozuklukları olduğu belirlenmişse, çocuğa karşı soğukkanlı ve sakin davranılmalı, davranışlarından dolayı çocuğu etiketlemekten kaçınılmalı.

✓ Anne babalar çocuğun olumsuz davranışları bilinçli olarak yaptığını düşünmemelidir.

✓ Davranışların kendiliğinden geçmesi beklenmemelidir. Uyum ve davranış bozuklukları, altında yatan sebepler ortadan kaldırdıktan sonra geçer.

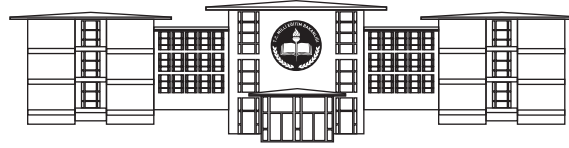
✓ Bazı davranış bozukluklarının nedeni biyolojik olabilir. Bu tıbbi muayene ile belirlenebilecek bir durumdur.

✓ Çocuktaki bir davranış bozukluğunu ortadan kaldırmak için çocuğa müdahale etmekten çok, çocuğun anne babası veya ailesine müdahale ederek anne babayı eğitmek, aile ortamını yumuşatmak daha isabetli olabilmektedir. Bu nedenle anne babalar ihtiyaç duyduklarında, çözemedikleri bir sorunla karşılaştıklarında bir evlilik ve aile danışmanına başvurmalı, gerekli yardımı almalıdırlar.

✓ Hangi tür davranış bozukluğuna sahip olursa olsun çocuğa karşı şiddet kullanmak, çocuğu suçlamak, utandırmak, azarlamak, aşağılamak gibi davranışlardan anne babalar özenle kaçınmalıdır.

✓ Anne babalar iyi model olmalıdır.

✓ Anne babalar çocukla etkili iletişim kurmalıdır.

İSTANBUL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

Broşür Setlerimiz

ÖĞRENCİ

Akran Zorbalığı
Bedenini Koruma
Ergenlik
Etkili Öğrenme

VELİ

Ağır Düzeyde Zihinsel Yetersizlik
Akran Zorbalığı
Alt İslatma
Anne Baba Tutumları
Bedensel Yetersizlik
Cerebral palsy
Çocuk İhmali ve İstismarı
Çocuklarda Davranım Bozukluğu
Çocuklarda Öfke ve Saldırganlık
DEHB
Destek Eğitim
Dil ve Konuşma Bozuklukları
Down Sendromu
Ergenlik İletişim
Ergenlik Dönemi
Etkili Öğrenme
Görme Yetersizliği
Güvenli İnternet Kullanımı
Hafif Düzeyde Zihinsel Yetersizlik
İşitme Yetersizliği
Kardeş Kıskançlığı
Kayıp ve Yas
Kekemelik

Hazırlayan Birim:
Özel Eğitim ve
Rehberlik
Hizmetleri
Bölümü

ÇOCUKLARDA DAVRANIM BOZUKLUĞU

Veliler İçin

Davranım Bozukluğu Nedir?

Davranım bozukluğu bireyi, aileyi ve toplumu olumsuz yönde etkileyen, diğer insanların temel haklarının çiğnendiği, yaşa uygun toplumsal norm ve kuralların hiçe sayıldığı davranışlardan oluşan bir bozukluktur.

Davranım bozukluğu olan çocuk ve ergenlerde, insanlara ve hayvanlara yönelik saldırgan davranışlar, güvenliği tehdit, eşyalara zarar verme, dolandırıcılık/hırsızlık ve kuralların ciddi biçimde ihlal edilmesi gibi davranış bozuklukları vardır. Tedavisi çok uzun süreli olup, çok yönlü bir terapi uygulanmasını gerektirir.

Davranım Bozukluğu Olan Çocuk Ve Gençlerin Bazı Özellikleri

- ✓ Kızgınlık ve öfke nöbetleri yaşayabilir.
- ✓ Yaşlıları ve yetişkinlerle olumlu ilişki kuramayabilir.
- ✓ Bilişsel bazı yeteneklerinde gerilik olabilir.
- ✓ Genellikle kaba davranır, başkalarını tehdit eder, gözlerini korkutur.
- ✓ Genellikle kavga başlatır.
- ✓ Başkalarına ciddi bedensel zarar verebilir.
- ✓ Hayvanlara fiziksel şiddet uygulayabilir.
- ✓ Hırsızlık yapabilir.
- ✓ Birini cinsel davranışa zorlayabilir.
- ✓ 13 yaşına gelmeden sık sık okuldan kaçmaya başlar.
- ✓ Bir şeyleri ya da birilerinin desteğini kazanmak veya mecburiyetlerden kaçmak için sıklıkla yalan söyleyebilir.
- ✓ 13 yaşından itibaren ailesinin yasaklarına rağmen geceleri dışarıda geçirebilir.

Davranım Bozukluğu Riskini Artıran Durumlar

- ✓ Çocuğu sürekli baskı altında tutan katı ve tutarsız ahlak eğitimi verilmesi
- ✓ Olumsuz anne-baba tutumları
- ✓ Toplumsal kuralları benimsememesi
- ✓ Fiziksel ve cinsel istismara maruz kalma
- ✓ Çocuğa bakım veren kişilerin çok sık değişmesi, tutarlı eğitim verilmemesi
- ✓ Huzursuz sorunlu aile ortamında büyümesi
- ✓ İsteklerinin gerçekleşmemesi durumunda tahammül düzeyinin düşük olması
- ✓ Çocuğun kuralsız yetişmesi
- ✓ Suç işleyen bir çevrede büyümesi ve bu tür davranışları yadırgamayan hatta onaylayan bir tutumun var olması
- ✓ Ailede alkol ve madde bağımlısı bireylerin olması

Davranım Bozukluğunda Psikolojik yaklaşım ve Tedavi Süreci

Bilişsel-Davranışsal Tedavi: Öncelikle düşünme süreçlerine odaklanılır ve sorunlu davranışın sebebi olarak görülen bu süreçleri değiştirmek üzere davranışsal teknikler kullanılır.

Aile Odaklı Müdahaleler: Ebeveyn yönetimi, eğitimi ve Aile Sistemleri Terapisi.

Çok sistemli tedavi: Farklı tedavi yöntemlerinin bir arada kullanılması gerektiğini öne sürer. Örneğin sadece aile odaklı müdahale değil aynı zamanda akranlar, okul ve çevre etkenlerini de dikkate alarak çok odaklı tedavi süreci uygulanır.

Psikofarmakolojik Müdahale: Yıkıcı davranış bozukluklarında ilaç genellikle ilk basamak değildir. Örneğin aynı zamanda Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) tanısı varsa uyarıcılar kullanılmaktadır.